

[Typ hier]

Rolducse IJstijden deel V Schooljaar 1953

Feesten, pechvogels, tragische sterfgevallen en jubilea

Het was kennelijk gebruik begin jaren vijftig: aan het eind van het schooljaar, 15 juli in 1952, begon er meteen een korte reünie, die op 16 juli alweer zijn laatste dag beleefde. Ik heb weinig informatie gevonden over deze reünies, maar het ligt voor de hand, dat veel oud-leerlingen uit de open kostschooljaren van Rolduc, het derde Rolduc, kwamen opdagen om enkele dagen gezellig bij elkaar te zijn. Het kan goed zijn dat de Zeeuwen, Friezen, Brabanders, Hollanders, Groningers en Drenten niet meer zo welkom waren op een vroom klein-seminarie voor Limburgse knapen 'only'.

Ik kan mij herinneren van reünies op Rolduc van begin jaren tachtig, dat Het derde Rolduc en het vierde aparte reünies hielden en dat op een gegeven moment tot een samengaan van beide bijeenkomsten is besloten.

Grote scheuren

Het eerste klusje in de zomerrust van 1952 is het opknappen van het voetbalveld, dat door het ondergrondse gegraaf van de koempels van de Domaniale Mijn behoorlijk beschadigd is: grote scheuren zijn er te zien en daarom komt de directie van genoemde mijn op 24 juli de schade opnemen bij een inspectie van het terrein. Dat impliceert dat de Domaniale bereid is de kosten van herstel in elk geval voor een deel te betalen. Maar zulke afspraken komen zelden in kronieken terecht.

Sjang Derix, portier op Rolduc sinds 1902 krijgt er niet genoeg van zijn gouden jubelfeest te vieren. Tsja, 2 augustus 1902 is zijn officiële datum van indiensttreding en daar gaan we dus weer met familie en Kerkraadse vrienden en bekenden.

De Sociale Studieweek is in de zomer een zeer oude bekende van Rolduc. Dit jaar is het thema "Het blijvende en het wisselende in de maatschappelijke verhoudingen". De kroniekschrijver noemt dat een thans bijzonder actueel probleem. Ik zou niet weten wat de goede man bedoelt behalve dat hij dat ook niet weet

en daarom maar een fraai compliment uitdeelt.

Afgestudeerden van de Jan van Eyck Academie in Maastricht presenteren zich met hun kunstwerken in de kruisgangen tijdens de Sociale Studieweek. Goed plan, mensen! Hebben jullie ook iets kunnen slijten aan kunst?

De jongens zijn nog niet terug in het huis, dus er komt nog meer bezoek van buiten. De co-adjutor van de bisschop, **Mgr. Dr. A. Hanssen** leidt de pauselijke internuntius van Pakistan, ene mgr. A. van Miltenburg, op Rolduc rond. Een internuntius is de plaatsvervanger van de pauselijk ambassadeur in een land. Ergo: een plaatsvervanger leidt een andere plaatsvervanger rond. Dat klinkt als "De lamme leidt de blinde", maar zo erg zal het wel niet zijn geweest, op die maandag 4 augustus.

Monseigneur

Op vrijdag 15 augustus wordt er weer een geruchtmakende oud-leerling ontdekt: Pastoor-deken A. Wiegerink (Rolduc, 1899-1907, acht jaar precies lang genoeg voor gym en filosofie) viert zijn robijnen priesterjubileum en wordt benoemd tot

Geheim Kamerheer van de Heilige Vader.
Alweer een monseigneur erbij, maar geheim
is dat nu met deze vermelding niet meer,
toch?

15 augustus is ook Sint Merie, officieel
het feest van Maria ten hemel opneming op
basis van een officieel vastgesteld dogma
door de paus, begin jaren vijftig. De
Rolducse Eerwaarde Kleine Zusters van de
H. Jozef reppen zich daarom in processie
naar de Lourdesgrot in het bosquet. Voor
de maand om is komt ook nog de Aachener
Geschiedtsverein voorbij (soort LGOG,
maar dan op zijn Duits) en op zondag 24
augustus houden de beampten van de
Domaniale hun bezinningsbijeenkomst
(recollectie) op Rolduc. Hopelijk denken
ze na over de vraag hoe ze de mijnschade
aan zo'n schitterende oude abdij kunnen
beperken of zelfs helemaal stoppen.
Op donderdag 28 augustus begint de
retraite van de priesterleraren en dan is
het begin van het schooljaar niet meer
ver. De voorlaatste dag van deze maand
ziet het verschijnen van het 32ste
Jaarboek van Rolduc, jaarboek 1952. Mr.
Jo Cals (van '33 tot '35 filosofie gedaan
op Rolduc, maar nooit aan de wijding

toegekomen, maar wel oud-leerling) is minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen geworden in het nieuwe ministerie. Zo noemde men toen nog een kabinet.

Woensdag 3 september: de jongens komen allemaal terug: de nieuwelingen onwennig en schuchter; de ouderen zongebruind en opnieuw klaar voor aanpassing aan een kostschoolregiem. De zusters hebben het huis van onder tot boven schoongemaakt, slaapzaal 4 is opnieuw geverfd en heeft voetenbakjes gekregen. Zou er geklaagd zijn over een zweetvoetenlucht door te weinig voetwassing? En het belangrijkste: het voetbalveld is weer in orde en bespeelbaar.

Bevlogen

Er zijn ook wat veranderingen in het lerarencorps te noteren: de pasgewijde Jos Buck en de twee jaar eerder gewijde Guus Janssen treden tot het eerbiedwaardige/eerwaarde corps toe, maar alleen Janssen gaat klassieke talen in Nijmegen studeren, terwijl Buck na ruim een jaar in de surveillance en zo te hebben gelopen in oktober 1953 theologie

mag gaan studeren aan het Angelicum in Rome, beter bekend als de Pauselijke Universiteit van St. Thomas van Aquino, opgericht in de dertiende eeuw. In augustus 1955 komt hij terug naar Rolduc als godsdienstleraar en ziet kans in april 1959 in de theologie te promoveren aan het Angelicum in Rome en daarna zijn taken als godsdienstleraar weer op te nemen. Jos Buck was mijn godsdienstleraar van twee gym in schooljaar 1961-1962. Hij was van zeer progressieve snit en ging met onze klas alle discussies aan die zich voordeden. Een boeiende en bevlogen docent. Helaas in juli 1962 werd hij conrector aan het Europa Seminarie in Rothem-Maastricht. Dat instituut was bedoeld om jonge priesters voor te bereiden op een pastorale functie in een parochie in delen van Europa, waar weinig priesters waren. Het initiatief sloeg niet aan en het Europa Seminarie sloot onder een andere naam de deuren in 1970. In juli 1968 trad Jos Buck uit dienst van het bisdom en legde zijn priesterlijke waardigheid af.

Guus Janssen ging wél klassieken studeren in Nijmegen, maar vond geen leraarsfunctie in Rolduc en werd daarom

als kapelaan eerst naar Houthem-St. Gerlach gestuurd (1955) en daarna naar Kerensheide (1957) om daarna in 1968 moderator aan het Serviam-lyceum te Sittard te worden en om per 1 januari 1971 ook uit dienst van het bisdom te treden en als leek verder door het leven te gaan.

Max Starmans in '47 gewijd, als leraar op Rolduc benoemd en ook aan een studie Klassieke Talen begonnen, moet zijn studie wegens ziekte nu in 1952 onderbreken. Het is niet veel meer geworden met die studie, want in de lerarenlijst van 'Het Vierde Rolduc' zie ik dat hij in 1955 kapelaan in Helden wordt, in 1956 kapelaan in Spaubeek en in februari 1970 pastoor in Oost-Maarland bij Eijsden. Hopelijk is hij goed opgeknapt en is het pastorale werk onder de mensen hem beter bevallen dan moeizame vertalingen uit het klassieke Latijn en Grieks.

Sporten

Nog meer opmerkingen bij de start van het schooljaar 1952-53. Een priester van buiten Rolduc zegt toe twee keer per week biecht te komen horen op Rolduc. Het is

de aalmoezenier van de arbeid H. Lumey. Ik voer zijn familienaam in mijn browser in en kom prompt midden tussen de watergeuzen van de tachtigjarige oorlog uit. Dat zal toch geen familie zijn? Tenslotte is er een verschuiving in de dagorde: de jongens van III gym en hoger mogen vier keer per week later (een uurtje, neem ik aan) naar bed dan de jongeren. Donderdag 4 september is het eindelijk zover: De paters Redemptoristen komen aan om enkele dagen met alle leerlingen in groepen in retraite te gaan. Maandag 8 september is dat ook alweer achter de rug. Vervolgens valt er een knecht van het dak en loopt een lichte hersenschudding op en worden nog twee mensen ziek, van wie er een zijn blindedarm verliest in het ziekenhuis en de ander rust moet nemen van de dokter. De rest van de septembermaand gaat heen met pingpong, een eerste sportcocktail-uitzending van de Radio Omroep van Rolduc (RRO), die niet echt bevalt, een lezing over 'Sport in de hedendaagse Wereld' van een rector als toetje na een hoogmis, en verder volleybal, handbal, atletiek, gymnastiek in de aula, doorlichten met

dr. Appelman en de 65ste verjaardag van Zuster Peregrina, de ziekenzuster.

Hepburn

Op zondag 5 oktober mogen de ouders van nieuwe leerlingen op bezoek komen voor de eerste keer. De ervaring is dat jongetjes van 12 na enkele weken hun moeder vreselijk missen en nogal eens in huilen uitbarsten, zeker als Mams het ook niet drooghoudt. De leiding van Rolduc brengt ter verzachting van het leed al jaren de zogenaamde heimweefilm in het geweer. In 1952 is de heimweefilm "Morgen ben ik rijk" ('The lavender hill mob'), een pas (1951) uitgekomen hilarische lachfilm over een goudroof.

Bovendien een film, waarin de later zeer succesvolle filmster Audrey Hepburn een bijrolletje heeft, waarin zij haar eerste film-zin mag zeggen. Of de nieuwelingen hun heimwee vergaten en ophielden met zichzelf in slaap te huilen, zoals ik later geruime tijd bij het inslapen op de slaapzaal om mij heen hoorde, dat is natuurlijk niet bekend. En wat het zien van de knappe, jonge Audrey op het witte doek voor hun prille roeping betekende dat staat evenmin vast.

De Pief

Op vrijdag 10 oktober slaagt Herman Hendrik Lemmens, (sorry R.D. natuurlijk) voor zijn doctoraalexamen wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit van Groningen. H. Lemmen zag je zelden zonder een grote pijp in zijn mond, handig geklemd tussen zijn tanden, hoewel hij dat ding ook wel eens langere tijd in zijn hand hield. Geen wonder dat hij door leerlingen wijd en zijd de Pief werd genoemd. Het is toch opmerkelijk dat zo'n Kerkraads woord voor 'pijp' ingang vond als bijnaam van een leraar, terwijl lang niet iedereen het moeilijke Kerkraadse dialect machtig was. Hij lachte veel en daarom vond ik hem altijd sympathiek. Hij doceerde niet alleen scheikunde, maar, als ik me goed herinner ook natuurkunde en dat deed hij in hetzelfde lokaal, waarin de banken en lessenaars voor de leerlingen trapsgewijs waren neergezet als in een klein soort amfitheater, dat niet rondliep, maar recht bleef. De nooit ontbrekende kompaan van de Pief was amanuensis Jansj. Zo werd hij door zijn baas genoemd, omdat de Pief een heel slissende 's' in zijn uitspraak had

ontwikkeld door die eeuwige pijp in zijn mond. De Pief en Jansj vormden een speciaal tweemanschap (een duumviraat of duo) dat zich had voorgenomen op het stuk van natuurkunde en scheikunde hun leerlingen vooral te amuseren en ook te verbazen en toch iets bij te brengen. Is verbazing en verwondering tenslotte niet het begin van alle wetenschap?

Vacuüm

Zo plaatste met een enorme grinnik Jansj ooit een rinkelende wekker of een ander apparaat dat lawaai maakte onder een glazen stolp op een houten onderstel. Hij trok vervolgens met een elektrisch pompje de stolp vacuum en het effect was dat je de wekker niet meer hoorde. Bewezen:

Geluid plant zich voort door trillingen van de lucht en daarom hoor je in vacuum niets. Ook hun proef met onderkoeling was spectaculair. ***In een emmer met water, sneeuw en ook wat zout staken ze een grote thermometer, waarop viel af te lezen, dat de temperatuur onder nul was. En toch zag er niets hard bevroren uit. Totdat Jans even schudde met de emmer of er met een houten lepel in roerde en alles verstijfde op hetzelfde moment.*** Op mij

heeft dat zoveel indruk op me gemaakt dat ik het nu nog voor me zie gebeuren. De theorie rond deze proeven en demonstraties heb ik totaal vergeten, maar in die tijd haalde ik best mooie cijfers voor beide exacte vakken.

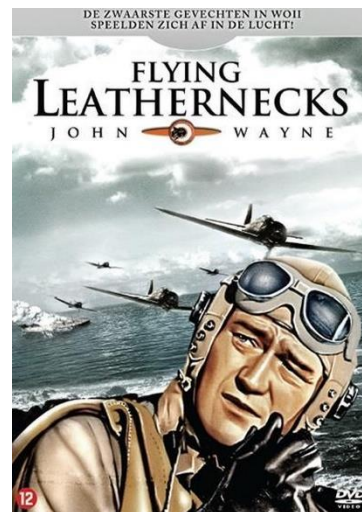
De RRO, de radioclub van Rolduc, kan het voor de kroniekschrijver niet goed doen, eigenlijk nooit. Op de datum van 18 oktober staat: "Weer probeert de R.R.O. een avondje in de aula te geven." Het was weer helemaal niks, lees je dan achter die enkele woorden, maar waarom is helemaal niet duidelijk. Maar dan al die missiepaters van over de hele wereld, die in de aula komen spreken b.v. over de primitieve aspecten van het huidige missiewerk in Centraal en West-Afrika. Dat is pas boeiend. O.K. Het was wel op Missiezondag na de hoogmis. Op donderdag 23 oktober, midden in de week is er opeens nog een Hoogmis en nog wel een plechtige. De verklaring is het feest van de Heilige Dafne, een **later ontmaskerde** 'Heilige vrouw', aan wier status Rolduc blijft vasthouden.

Bewoonbaar

Goed nieuws op vrijdag 24 oktober trekt de gemeenteraad van Kerkrade de officiële

verklaring in dat de gebouwen van Klein Rolduc onbewoonbaar zijn. Klein Rolduc is weer bewoonbaar, omdat er zo hard gewerkt is om de mijnschade in de rechtervleugel van het front van de abdij helemaal te repareren. Er is geen feest om dit te vieren en misschien komt dat door de volgende pech: op dinsdag 28 oktober wordt een van de knechten van Rolduc, een stoker, op de Rolduckerweg door "een der heren met zijn fiets" aangereden. Het is gelukkig maar een simpele botsing, want er is geen fysieke noch materiële schade. En de dag daarop valt bij het poetsen een eerwaarde Zuster van de trap. Ze heeft zich niet bezeerd, net als de stoker, maar merk op: Zuster met een kapitaal en heren met een kleine letter. **Gaat de positie van de vrouw nu echt veranderen in de kerk? Natuurlijk niet!** Genoeg pech: op vrijdag 31 oktober loopt Rolduc na het diner leeg voor een korte vakantie met halftrimester. Met een heerlijk volle maag: HEEM. Een leerling van twee gym moet blijven wegens ziekte. Hij wordt zelfs in het ziekenhuis opgenomen. Iedereen, alle jongens, zijn weer terug voor de avondstudie op dinsdag 4 november. Op 6 november is president Van

der Mühlen precies 12 en een half jaar in functie. Hij tracteert zijn hele klein seminarie op een spannende oorlogsfilm in de aula na het souper. "Flying Leathernecks", was de titel van deze film en het was niet zomaar een film. Hij was pas uitgebracht in 1952 met **John Wayne** in de hoofdrol en het was een kleurenfilm. 'Leathernecks' was de bijnaam van het Amerikaanse marinierskorps, de keurtroepen, die bestonden uit oorlogsvliegers in snelle kisten ter ondersteuning van de strijd van de Amerikaanse troepen tegen de 'Jappen' in de Stille Zuidzee, 'the Pacific' in het Amerikaanse yargon. In de laatste jaren van de Tweede Wereldoorlog was er geen stilte in de Zuidzee, maar een keiharde oorlog vanaf het bombardement op Pearl Harbour tot de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki. Een merkwaardige keuze voor feestvierende priesterleraren en seminaristen en het uitdrukkelijk NIET vermelden van titel en hoofdrol in de kroniek is naar mijn mening weer een subtiele vorm van protest tegen deze

keuze. Niet alleen vanwege het breed uitgesmeerde en verheerlijkte oorlogsgeweld, maar natuurlijk ook vanwege de heftige romance in het verhaal, al ging bij het voorspel en de sex wel het licht uit in de film.

Provisor

Intussen wordt de rij pechvogels weer een stukje langer in dit schooljaar: de provisor komt lelijk te vallen bij het instappen in de trein in Sittard en moet opgenomen worden in het ziekenhuis. Op vrijdag 7 november overlijdt oud-leraar klassieke talen Peter Cuijpers op 81-jarige leeftijd. Hij was oud-leerling van de filosofie op Rolduc en doceerde klassieke talen op Rolduc van ongeveer 1904 tot 1923, toen hij een ernstige zenuwziekte opliep, die hem in 1938 dwong helemaal uit het onderwijs te stappen. Maar het is niet allemaal ellende dit schooljaar. Op zondag 9 november begint Rolduc aan de week van het federalisme. Een spreekbeurt/lezing door een hoogleraar; De film "Vrede voor Europa"; documentaires en een platenconcert met "Muziek in Europa". En op de afsluitende zondag 16 oktober worden er na de

onvermijdelijke Hoogmis toepasselijke fragmenten uit de wereldliteratuur voorgelezen. Na die verschrikkelijke oorlogen op Europees gebied is de gedachte aan een stevige samenwerking tussen de Europese staten in ieders hoofd. Het zal niettemin nog tot maandag 25 maart (Maria Boodschap!!) 1957 duren voordat de Beneluxlanden samen met Frankrijk, Italië en het dan nog West-Duitsland het Verdrag van Rome tekenen en met de oprichting van de EEG de basis leggen voor wat nu de Europese Unie is. Op dit moment is het meer dan federalisme, maar toen ging het slot van de federalistische week de mist in door ziekte van dr. W. Roukens. Zijn lezing Limburg-Nederland-Europa kan niet doorgaan. Toch weer pech.

Op donderdag 20 november staat er een melding in de Ironiek uit de categorie "Kijk ons eens, mensen allemaal". Letterlijk citaat, met imaginair trompetgeschal:

"De Hoogeerwaarde Heren Presidenten der vijf Klein Seminaries vergaderen bij onze President." "Noe iech en daan diech", zou mijn moeder zaliger gezegd hebben. Dat betekent: wie denk je wel dat je bent?

Om het de juiste context te geven. Aan de horizon verschijnt langzaam het Verenigd Europa als een opgaande zon. Zes Hoogeerwaarde Heren maken zich ernstige zorgen over het voortbestaan van het instituut Klein Seminarie en breken zich daar in de avondschemering het hoofd over. Zouden er in Nederland nog Klein Seminaries zijn als Europa echt verenigd is na het tekenen van het Verdrag van Maastricht in februari 1992? Soit!

Dinsdag 25 november is Sint Katrien, echt modern gespeld in die oude kroniek, terwijl in de recensie van het traditionele toneelstuk, gebracht door de filosofen, nog lekker ouderwets Sint Cathrien staat. Hoe dan ook: **weer is er een recensent die vindt dat de 'kuuzje' opnieuw een veel te ingewikkeld en te moeilijk stuk hebben gekozen, dat boven hun krachten ging.** Het stuk was qua bouw te moeilijk en qua inhoud ook en daarom lag het eigenlijk boven de krachten van de spelers. Maar de regie van de pas begonnen leraar Engels , Chrit Meertens, was goed. Het stuk gaat over het lot van een Amerikaanse soldaat die met eem zwaar PTSS-probleem uit de oorlog komt. "School der dapperen" heet het stuk en dat moet

de vertaling zijn van "Home of the Brave", de oorspronkelijke titel. Het spektakel past in ieder geval in de naoorlogse tijd. De titel van het toneel lekt overigens voortijdig uit door de dappere inzet van enkelen van de cour die daar elk jaar weer een sport van maken. Een andere sport op Rolduc is het onverwachts laten verschijnen van de Goedheiligman op Rolduc. Dat is in 1952 prima gelukt tot plezier van de klein-rolduciens.

Nog voor het leukste kinderfeest losbarst met de aankomst van de goedheiligman en zijn cadeautjes, vertrekt een zeer belangrijk man in de organisatie van Rolduc als school en internaat. Pierre Meisen, de provisor of econoom of inkoper van Rolduc wordt benoemd tot pastoor te Heugem bij Maastricht. Heugem was een populaire plek bij adspirant-pastors: een rustig dorp, vlakbij een mooie oude stad. Alleen hoog Maaswater valt daar te vrezen. Meisen mag er heen van de bisschop. In 1934 werd Meisen prefect van klein Rolduc, waar hij zes jaar lang een bestuurder met vaste hand was, aldus de kroniek. Daarna wordt hij benoemd tot provisor voor heel Rolduc

en in die kwaliteit zorgde hij ervoor dat ook in de moeilijkste oorlogsjaren iedereen genoeg te eten kreeg. Na de evacuatie kwam hij terug in een deerlijk gehavend complex en kon hij aan de reparatie en wederopbouw beginnen. De Amerikaanse militairen die Rolduc jaren gebruikten als Rest Center hadden de gebouwen behoorlijk uitgewoond. Toen kwam de brand op Klein Rolduc en vervolgens de steeds weer opduikende mijnschade. En Pierre Meisen was er altijd, op Rolduc. Als jong en oud, leraar of leerlingen in de grote zomervakantie naar huis of zonnige oorden verdween, bleef Meisen de kroniek bijhouden en noteerde alle bezoekers en vergaderingen en evenementen. Pierre Meisen had als pastoor een mooie parochie verdiend, maar lang is hij er niet geweest. Na 13 jaar al kwam hij te overlijden in Heugem op ruim 55-jarige leeftijd in 1965.

Kaarslicht

Op woensdag 3 december valt de electriciteit uit in Kerkrade. Vier uur duisternis op een donkere winteravond. De kaarsen van vóór 1920 komen weer tevoorschijn en worden aangestoken.

Studie is niet mogelijk: iedereen gaat maar heel vroeg onder de wol. Gezellig zal het wel geweest zijn bij al dat flakkerende kaarslicht.

Wat is het verschil tussen het vieren van een verjaardag en het vieren van het naamfeest van je patroonheilige in echt katholieke kringen? Wel, het verjaardagsfeest is niet in tel, eigenlijk: je viert het op de dag zelf, misschien met een lekker koekje bij de koffie, of u tuurtsje, een taartje, een plakje cake en in mijn oude tijden: nooit kadootjes. Die kwamen pas of al eerder bij je naamfeest op de dag dat de heilige man of vrouw naar wie je vernoemd was, zijn kerkelijke feestdag had volgens de katholieke heiligenkalender. En natuurlijk kadootjes, maar niet op de dag zelf, maar op de vooravond van het heiligenfeest. Dat vooraf kadootjes geven en uitpakken is een restant van de wake of nachtmis, die heel vroeger aan het feest van belangrijke heiligen voorafging met aparte teksten voor de Vespers en de Completen, de laatste twee getijdengebeden van elke dag (in het ideale klooster, natuurlijk). Daarmee is ook het antwoord gegeven, waarom toch het

feest van St. Nicolaas, volgens de officiële kalender op 6 december, zo intens gevierd wordt met veel en ook grote kado's op de vooravond van die datum, het zogenaamde "Heerlijk Avondje", dat gekomen is. Jan, Piet en Klaas viert het telkens weer ieder jaar op die manier, maar er zijn nog maar weinig mensen die weten waarom. En die gedichten overal bij? Die komen in de plaats van de Psalmen van de avond- en nachtgetijden. Zo ging het ook op Rolduc op 5 december 1952. NA HET DINER, wel in de middag dus en verdikkeme nooit eerder, mochten de jongens en masse naar hun eigen slaapzaal rennen om hun Sinterklaaskadootjes te vinden en uit te pakken. De pakjes waren daar door onbekende hulpsinterklazen zorgvuldig op naam neergelegd op de bedden na ontvangst via de post of Van Gend & Loos of afgegeven bij de portier door ouders die in de buurt woonden of over een autootje beschikten. Ik zie me zelf nog zitten op mijn ijskoude chambret met hete tranen in mijn ogen en een wurgend gevoel in mijn keel bij een grote kartonnen doos vol lieve verrassingen, lekkernijen en ontroerende 'psalmpjes' in het ronde handschrift van mijn moeder en

het kriebelpootje van mijn vader, allebei zaliger gedachtenis. Geen heimwee, al lijkt het er sprekend op en daarom is er na de verrukking van de verrassing het klassieke en 'perfecte' anti-heimwee-wapen: een prachtige, pas uitgebrachte film voor iedereen: "**The man in the white suit.**" Met de beroemde Alec Guinness in de hoofdrol. Op donderdag 6 december, de eigenlijke feestdag, is de pret alweer voorbij. Er is geen tijd om te spelen met de nieuwe dingetjes of bewonderend te gaan kijken bij anderen naar hun geschenken. Want op 6 december, Sinterklaasdag, staat er een echte Benedictijn voor de poort, de eerwaarde pater Cox O.S.B. (Ordo Sancti Benedicti sinds 529 A.D.), die komt preken tijdens de driedaagse voorbereiding (triduum) op weer een belangrijk nieuw feest: het feest van O.L. Vrouw Onbevleete Ontvangenis, Immaculata Conceptio (op 8 december). En dan dat niet-kerkelijke feest: het 25-jarig bestaan van de Tilburgse Hogeschool. Prof.dr. M. Cobbenhagen, een

bekend oud-Rolducien en oprichter van de Tilburgse Handelshogeschool, later de Katholieke Universiteit Brabant, omdat Katholieke Universiteit Tilburg, qua afkorting absoluut geen porum had, krijgt een zeer hoge onderscheiding: Commandeur in de Orde van O.N.

Half december zijn de proefwerken alias composities van het eerste trimester aan de orde en begint ook de voorbereiding op de eindexamens. In de middag van zondag 23 december, na het diner, begint de Kerstvakantie voor allen. HEEM/Home!

1953

Die vakantie is op 12 januari 1953, tegen de avond, alweer voorbij en voor sommige eindexamenkandidaten zelfs al op 10 januari vanwege mondelinge tentamens. En nog steeds lezen we niets over de winter.

Er is ook geen tijd voor schaatsplezier op de vijvercascade aan de noordwestkant van het historisch complex. Het vertrek van provisor Pierre Meisen naar Heugem als plattelandspastoor, staat

P. MEISEN

namelijk gelijk aan het trekken van een glad speelgoedblokje uit een stapel-muur van blokjes en het kletterend ineenvallen van de constructie tot enorm jolijt van peuters en kleuters. Er moeten snel nieuwe blokjes, lees competente personen in en rond het ontstane gat in de losse muur geschoven worden, zodat de organisatie van het kleinseminarie overeind blijft. Hoe mooi de kerst ook is om te vieren in een fraai versierde zusterkapel aan de noordrand van de abdij, Bisschop Lemmens heeft met Kerstmis 1952 absoluut geen tijd om kaarsjes op te steken bij de kribbe van het Jezuskind en gebeden te prevelen voor zijn kleinseminarie. "Löpsteneet, hölleptiech God neet", zei mijn moeder zaliger al tegen haar kinderen en dus ook tegen mij. Wie op zijn handen blijft zitten of enkel vrome gebeden stort, die zal geen hulp van God ontvangen. Het komt erop aan ook zelf de handen uit de mouwen te steken. Dat lijkt ook de leidraad van bisschop Lemmens. Hij voert gesprekken met deze en gene met het volgende resultaat. Pie Houben uit Maastricht (1912), leraar Duits geweest en prefect geweest van Groot Rolduc, een boom van

een man met een behoorlijke omvang, wordt de nieuwe provisor. Pie Hommes, ook al uit Maastricht (1919) wordt prefect Groot Rolduc na wat vage functies en een studie sociale pedagogiek in Nijmegen, Jef Penders uit Voerendaal (1920) wordt onderprefect Klein-Rolduc en vindt in de prefectuur op verschillende niveaus en plekken zijn knollentuin voor het leven voorlopig, ondanks dat examen Nederlands MO-A. Lei Bessems uit Heerlen (1916), die Rolduc door de laatste oorlogsjaren sleurde eerst als onderprefect Klein Rolduc en later als krachtige hulp van de provisor als personeelchef en bedrijfsleider, omdat de functie van leraar aardrijkskunde hem niet zo lag kennelijk, mag naar Echt als kapelaan. Deze 'move' werd ingegeven schrijft de kroniek door een tekort aan priesters in de zielzorg. En daardoor besloot de Bisschop de bedrijfsleiding in handen van een leek over te geven. Dat 'overgeven' duidt natuurlijk op iets brakerigs, zo associeer ik nog eens een keer. Alsof het nemen van een taak, hoe profaan ook, uit gewijde handen, iets afschuwelijks is, iets waarvan je moet kotsen, zou ik haast zeggen. Het afschepen van iemand die zich

zo had ingespannen voor Rolduc in zeer moeilijke tijden, met een beginnersfunctie als kapelaan, komt niet sympathiek over. De nood moet hoog zijn geweest. En dan die brrrr leek. Gezien alle RD's, Mgr's, prof. dr.dr.-s in verwijzingen naar personen in de kronieken, zolang ze maar gewijd zijn of kind aan huis bij de paus, ben ik oprecht van mening dat deze bedrijfsleider gewoon een echte naam moet krijgen. Ik vond zijn naam op blz 269 van "het Vierde Rolduc" in de lijst van functies onder het kopje "onderprovisor-personeelschef (divide et impera!) J.L. Minkels (bedrijfsleider). Hij was in deze functie van 1953 tot 1974, maar liefst 21 jaar. Ik vond ook zijn overlijdensadvertentie in het Limburgs Dagblad van 31 oktober 1985: Joseph Lodewijk Minkels, overleden in Kerkrade op 77-jarige leeftijd. Zijn uitvaart vond plaats op dinsdag 5 november 1985. Hij werd begraven op het kerkhof van Rolduc. De advertentie vermeldt ook nog dat de goede man drager was van pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice. En met dit alles is de nonchalance en de term "leek" ruimschoots goedge maakt!

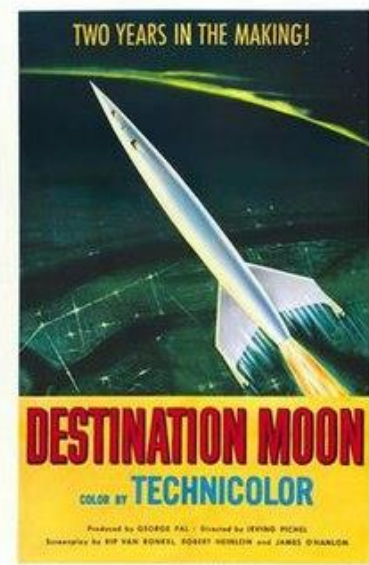
Fundering

Al deze informatie over het leggen van een goede fundering voor een organisatie die tot de jaren zestig meekan, gaat in de kroniek gepaard met het afdrukken van twee weinig zeggende, formele portretten van de twee vertrekkers, Pierre Meisen en Lei Bessems. En dan nu nog maar eens een vraag van mij. Wat heeft het voor zin om in de kroniek foto's van vertrekkers te plaatsen? Hebben ze zo goed hun best gedaan, dat we hen niet mogen vergeten? Waarom zijn ze dan weggestuurd? Wat wel zinnig zou zijn geweest, is het plaatsen van een foto van de nieuwe bedrijfsleider Joseph L. Minkels. Hij is een nieuwkomer op een belangrijke functie. Iedereen zou moeten weten hoe hij eruitziet, niet? Ach wat, dit jaarboek zal in een van de eerste maanden van het nieuwe schooljaar 1954 in druk verschijnen en verspreid worden. Tegen die tijd zal Minkels zich van januari tot oktober wel overal hebben laten zien, zelfs als **leek**.

Schaatsen

Iedereen is terug van de kerstvakantie thuis op maandagavond 12 januari. En wat schrijft de chroniqueur op dinsdag 13

januari: "Voor het eerst binden we de schaatsen onder". Zo droog heeft de kroniek dit heugelijke nieuws nog nooit gebracht. Het schaatsen heeft met het vertrek van noorderlingen en westerlingen en jongens uit het hele land, totaal geen prioriteit meer. Het is erg leuk, maar niet belangrijk. In vroeger jaren ging het over of het al kon en wie erdoor was gegaan en hoe het ijs zich ontwikkelde en welke vijvers al schaatsrijp waren en nu? Een terloopse mededeling. Het weer rond de jaarwisseling en de kerst is ook totaal niet bijgehouden. Dat kwam natuurlijk door al die verschuivingen en benoemingen in de organisatie. Dat is nu belangrijk om het kleinseminarie een goede, personele basis te geven. En dan trekt de directeur, sorry president, de gebruikelijke feestelijkheden uit de kast op vrijdag 16 januari. Congé, dat is een halve dag vrij van school, 's middags en 's avonds in de aula de film ***Destination Moon***. Dat is

een van de eerste echte science fiction films uit de V.S.

En daar is ook weer de bisschop, op bezoek bij zijn filosofen op woensdag 28 januari. Ook hij komt nog even langs in de eetzaal van Groot Rolduc en blijft waarschijnlijk ook een nachtje over om 's anderendaag de nis voor iedereen te lezen op een wat later tijdstip dan normaal.

Brand

De filosofen 'zwijnen': op zaterdag 30 januari, meldt de kroniek, ontstaat in de prullemand van het casino, dat is de speelzaal van de 'kuuzje' een begin van brand. Een achteloos weggeworpen peuk van een weekendsigaar? Een roekeloos uitgeklopte pief? Het onheil wordt kennelijk snel ontdekt en geblust, maar over de oorzaak lezen we niets. Een ding is duidelijk: hoe de heren filosofen aan hun weinig vleierende bijnaam komen...

Watersnood

Zondag 1 februari is een rampzalige dag: de dijken breken in Zeeland en een deel van Zuid-Holland en Brabant loopt helemaal onder door een combinatie van springvloed en een noordwesterstorm met orkaankracht 10: 1800 mensen komen om,

meest door verdrinking. In drie enorme golven verdwijnen grote delen van nagenoeg alle Zeeuwse en Zuidhollandse eilanden onder water en bovendien een stuk van de westrand van Brabant. De reactie van de kroniekschrijver is zeer onderkoeld bij de melding van de ramp. Er zijn nauwelijks nog Zeeuwen op Rolduc, natuurlijk. "Langzaam sijpelt het nieuws`in sombere radioberichten binnen. Wat wil het daartegenover zeggen, dat we enige tijd zonder licht zitten en dat Rolduc praktisch ingesneeuwd ligt in de vroege morgenuren." Opgeschreven in de ochtend na de vreselijke rampnacht en driekwart jaar later in het jaarboek gepubliceerd. En toch klinken ze ijzig kil, die twee zinnen, misschien door de schok van ontzetting. In typisch Rolducse stijl zullen er later nog meer en andere reacties komen. ***Er zijn geen foto's in de kroniek van doorgebroken dijken.*** Wel natuurlijk van mr. Jacob Simons, geboortig van Den Haag, een zeer hoge ambtenaar van het ministerie justitie (72), op de eerste dag van de watersnood overleden. Oud-leerling uit de negentiende eeuw (1895-1900), ontwikkelde zich tot een scherpzinnig jurist,

nagenoeg zijn hele loopbaan verbonden aan het ministerie van Justitie en drager van de Orde van de Nederlandse Leeuw. De kroniekschrijver herinnert zich Jacob van een van de laatste zomerreünies in 1952, waar hij een geestige toespraak hield. Op zaterdag 7 februari dient zich een nieuw, zeer persoonlijk drama aan. Jan Lotz uit Geleen, sinds oktober 1952 opgenomen in het ziekenhuis in Kerkrade, wordt naar huis overgebracht en krijgt het H. Oliesel. Zijn been moest in oktober al geamputeerd worden. Een andere leerling, Frans Voncken, wordt op deze dag aan een ontstoken blindedarm geopereerd. En dan vraagt het grote, nationale leed, weer om aandacht.

Boetedag

Zondag 8 februari is uitgeroepen tot algemene boetedag (door de bisschop?). De hele dag staat de monstrans met het Allerheiligste op het altaar in de kerk en **om beurten komen alle klassen bidden voor de verdronken mensen** en de mensen die dierbaren in het kolkende water verloren. Zij houden aanbidding in de taal van die tijd. En de aanduiding 'boetedag' is voor mijn liturgisch gevoel

ook zeer ongelukkig gekozen. Er doet zich een watersnoodramp voor en als reactie daarop gaat een grote groep mensen boete doen. Boete doe je meestal na een zware zonde om vergeving te krijgen. ***Ergo: de watersnood is een soort straf voor de zonden van de mensen en daarom moeten ze boete doen.*** Dit lijkt mij een uiterst oud-testamentische benadering van rampspoeden. Ik weet zeker, dat de God in wie ik geloof, niet zo wild om zich heen slaat met rampen. Hij lijkt niet op die Poetin die doodleuk hele steden en burgerwijken en treinstations platbombardeert als hij zijn eigenwijze zin niet krijgt. Mijn God is liefde en niets dan liefde. Je kunt best bidden voor de slachtoffers van een watersnood, maar bid dan dat de dodelijke slachtoffers worden opgenomen in Gods goede hemel en bid ook dat de mensen die alles verloren hebben aan het ziedende zeewater op tijd en ruim hulp krijgen van medemensen en overheden van hoog tot laag. Om sommige woordjes kan ik me nijdig maken, hoor. Zelfs over de woordjes van de jaren vijftig. Gelukkig is er ondanks alle wanhoop en ellende ook nog sport. Schakers van het

Kleesj uit Zitterd willen een paar potjes doen met de jongens van Rolduc: met 6 tegen 1 aan de broek gaan ze naar huis. Sjevémut II (Chevremont) wil komen pingpongen, en wordt van de pingpongtafel geslagen. Op de intercollegiale pingpongen te Roermond in het Bisschoppelijk College weten de pingpongers van Rolduc de kampioensbeker in de wacht te slepen. Toen aartsvijand Zittard was verslagen, was die beker een eitje.

Huwelijksbootje

Vrijdag 13 februari moet Pierre Smeets van II Gym ter observatie naar het ziekenhuis. Vrijdag de dertiende: hopelijk is het alleen maar pech. Valentijnsdag, zondag 14 februari, stapt onze lekenleraar A. Ruyters in het huwelijksbootje, aldus de kroniekeur. Oubolliger kan het niet voor een echte RD, maar daar is de clou al: **"We wensen hem een behouden vaart en de macht over het roer."** En deze schijnheilige, spottende wens is niet voor de eerste de beste van het lerarenkorps van Rolduc bedoeld, een pas aangestelde surveillant of een net afgestudeerde

aardrijkskundeleraar. Neen, het gaat hier om Drs. A.P.M. Ruyters, classicus en al twee jaar voor de klas.

Zelden heeft het onversneden patriarchaat met boordje, gewijd en celibatair, zich zo laten kennen. Ha, Ha, Ha. Laten we er vooral flink om lachen, bulderen dan.

Afgeblazen

Zondag 15 februari is de afgeblazen Carnavalszonsdag, waartegen de leiding van Rolduc toch weer het nodige in stelling brengt: de dag staat in het teken van blindenzorg. Na de hoogmis demonstrenen blinde mensen hoe zij handenarbeid doen in de speelzaal van Klein Rolduc. De voorzitter van de R.K. Blindenbond spreekt na het diner de hogere klassen toe en in de avonduren komt heel Rolduc weer bij elkaar voor een cabaretavond door blinden. Vanwege de watersnood is in heel Zuid-Nederland en elders in het land de viering van Carnaval afgelast. Dus nergens stukgezongen strottehoofden en slappe benen, want bv het Maastrichtse liedje van 1953 "De Kattedak" heeft nergens voluit geklonken. Op Rolduc wel een mooie documentaire 's avonds laat na de toch

gezongen Completen: 'Kinderen van de straat'. Woensdag het askruisje bij het begin van de Grote Vasten en dan is het zaterdag alweer tijd voor de korte vakantie van halftrimester, die maar een paar dagen duurt. Mr. J.W. Berger, procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, is slechts twee jaar leerling op Rolduc geweest van 1897 tot 1899, wellicht als filosoof en later wellicht afgehaakt vóór het grootseminarie. Niettemin is de schrijver van de kroniek erg trots op deze Willem Berger uit Venlo, die maar liefst 18 familienaamgenoten in de Rolducse annalen heeft, van wie er elf uit Venlo afkomstig zijn. Rolduc ziet met grote trots op naar deze oud-leerling. Hij bereikte namelijk de allerhoogste functie bij het Openbaar ministerie in Nederland: procureur-generaal bij de Hoge Raad. Willem Berger wordt terecht even in het zonnetje gezet, omdat hij op de voorlaatste dag van

februari (27) afscheid van zijn hoge functie neemt.

De foto van de fraai gekostumeerde jongens van 2 en 3 gym, behorende bij het stukje over dinsdag 3 maart

met een glunderende aardrijkskundeleraar op de achterste rij, slingert mij terug in mijn eigen Rolducse toneeljaren. De jongens verzorgen een toneelmiddag met de stukken "De geest van Suzanna" en "Mijnheer Pumps als staatsvijand no 1". Wij speelden in de jaren zestig aanvankelijk enkel sprookjestoneel, maar als je ziet wat daar allemaal staat, zit en ligt met hoeden en uniformpet en plusfourbroeken. Kostelijk! De leden van de Heemclub hebben geen tijd voor jeugdtoneel. Zij luisteren naar een lezing over de verering van Sinte Lucia in het Land van Rode, zeg meer de streek tusschen en rond Kerkrade en Herzogenrath. De datum is niet gelukkig gekozen. Sintelecie, zoals deze heilige maagd heet, is de lichtkoningin in de donkerste dagen van het jaar, Haar feestdag is vrijwel overal 14 december en de man die haar komt voorstellen aan de heemkundigen te Rolduc is en ik citeer "de Weledelgestrenge Heer C. Sprokel". Hallo, chronicus, wat moet de lezer hier nu weer mee. Is het niet beter deze Caspar Sprokel te introduceren met zijn functie en kwaliteiten in plaats van hem te voorzien van een bespottelijke en totaal

obsoleete aanspreektitel. "Je kunt me wat, het moet helder en beknopt en iemand als Sprokel valt niet in twee woorden te introduceren," zo zou de repliek kunnen zijn. Wij wagen toch een poging, want zo met je geïnteresseerde lezers omgaan, dat heeft geen porem. Sprokel is in Zuid-limburg een regelrechte bestuurlijke duizendpoot. Geboren in Maastricht op 10 maart 1894, begint hij zijn werkzaam leven als gemeente-ambtenaar om te beginnen van de Burgerlijke Stand. Vandaar klimt hij op tot kabinetschef van diverse burgemeesters in Kerkrade tot de functie van gemeentesecretaris. Hij komt ook als lid in de Provinciale Staten terecht en in het hoofdbestuur van het LGOG, het eerbiedwaardige genootschap van geschiedkundigen in Limburg en krijgt ook bestuurlijke banden met de Sint Vincentiusverenigingen, de Oranjevereniging, het Groene Kruis, De Limburgse blindenbond, het museum Ehrenstein en richt mede de Kerkraadse muziekschool op. Caspar wordt Ridder in de Orde van Oranje-Nassau en krijgt de onderscheiding Pro Ecclesia. Daarvoor vind ik Weledelgestreng wel een zeer magere titel, maar het betreft natuurlijk

wel een leek, beste lezer. En als Caspar dan op 1 februari 1965 op zijn zeventigste komt te overlijden, is er ook geen vermelding in de kroniek van dat jaar, stilzwijgen van een ingetogen In Memoriam. Gelukkig heeft de gemeente Kerkrade hem geëerd met een straatnaam. Het werd tijd: de griep is binnen vanaf woensdag 4 maart. Geheel volgens de traditie wordt het beste medicijn ingezet: beetje uitslapen 's ochtends, zodat niet iedereen hologisch door de gangen sloft, hoestend en niezend. Of het helpt? In ieder geval feest Rolduc gewoon door: Op zaterdag 7 maart wordt muzikleraar P. Zeijen 70 jaar. Baas boven baas. Op 7 maart staat de heilige Thomas van Aquino, theoloog en filosoof en grondlegger van de RK doctrine, op de lijst van te vieren heiligen. Te zijner ere krijgen de Rolducse kuuzje weer een halve dag vrij: congé. Op zondag 8 maart is de leraar wis- en natuurkunde dr. Fons Deumens 40 jaar priester en dat heeft hij geweten. Alles uit de kast: Eerst een zelf opgedragen Hoogmis met drie extra Heren, onder wie de president en een collega wiskundeleraar; dan iedereen als een speer naar de aula, waar de bloemen,

gedichten en spitse speeches niet van de lucht zijn. De dag sluit af met de opvoering van Shakespeare's Hamlet door de Speelgroep Limburg van dr. Beckers uit Beek. Lijkt me niet zo'n feestelijk keuze met al die lijken die in het laatste bedrijf vallen, maar smaken verschillen. Hamlet door de speelgroep Limburg krijgt in de toneelrubriek van het jaarboek een zeer slechte recensie, de slechtste die ik totnutoe ben tegengekomen. Er werd slecht gespeeld, maar heel opvallend was dat er van de dramatische handeling in het spel niets werd begrepen door de spelers. Een afknapper dus aan het slot van een mooi jubileum. 8 maart is ook de wijdingsdag van Rolducs President en ook in hetzelfde jaar (1913) en dus houdt de Bölles receptie in de spreekkamer voor de felicitanten en dat zijn er nogal wat van binnen en buiten. Het eigenlijke feest wordt natuurlijk het presidentsfeest dit jaar. Tenslotte is er op die heugelijke zondag 8 maart nog een robijnen priester: Leo Linssen, in 1920 een van de twee initiatiefnemers van het Jaarboek Rolduc, van 1913 tot 1935 actief op Rolduc in diverse functies, vervolgens als 'herder' vertrokken naar Maastricht, Heugem en

later naar de St. Lambertusparochie om tenslotte weer in het onderwijs op te duiken in 1946 als directeur van de RKHBS te Maastricht.

Op dinsdag 10 maart slaat de griep genadeloos toe: maar liefst vier heren/leraren moeten het bed houden en dat betekent les-uitval en enige chaos. Zondag 15 maart is een redelijk vroege Halfvasten. De grote attractie is altijd het opvoeren van een groot toneelstuk. In 1953 wordt het "De bekering van kapitein Brassbound" van Bernhard Shaw, vertaald door de regisseur himself, leraar Engels Chr. Meertens. De recenserende filosoof in de toneelrubriek van het jaarboek ziet veel goed spel, hoort rake teksten, maar is niet content met het stuk. De traditie is nu eenmaal dat op Halfvasten als groot toneel een klassiek drama wordt opgevoerd, zoals Vondels 'Joseph in Dotan'. In 1953 niets van dat alles.. "De bekering van.." is een gek stuk waarin de Britse Victoriaanse etiquette en moraal te kakken gezet wordt in een soort tropisch avontuur/verhaal, dat heel grappig is, maar geen diepere betekenis heeft. De vrouwelijke hoofdrol Lady Cecily moet voor de zoveelste keer door

een man gespeeld worden vanwege die **verstikkende kleinseminariemoraal**, maar dat probleem lost Ton Schoenmakers voortreffelijk op.

Het gaat nog steeds niet goed met Jan Lotz van III gym. Tijdens en na het avondgebed op Halfvasten wordt er voor hem gebeden.

OP maandag 16 maart zet de chronikeur eindelijk iets recht: de in januari al benoemde bedrijfsleider krijgt een naam, omdat hij nu in dienst treedt. In het bureaucratische militaire yargon heet dat: in werkelijke dienst getreden: de heer J. Mingels staat er en opnieuw is dat zeer slordig. Het gaat om J. (Joseph) Minkels.

De kroniek bericht vervolgens, dat de rector van het gymnasium van Rolduc zich op 17 maart bij het bomen hakken in het bosquet in een voet hakt. De vraag is wat doet een 65-jarige hoofdbestuurder van een gymnasium met een bijl in een bos. Een antwoord daarop krijgen we niet, maar de leraar klassieke talen begint vanuit een rolstoel drie dagen later alweer met lesgeven.

Palmares

De priesterjubilea blijven elkaar opvolgen: Op woensdag 18 maart is het de beurt aan de indrukwekkendste jubilaris. Niet vanwege het grote aantal jaren. Zestig jaar priester is nog altijd een diamanten jubileum op 84-jarige leeftijd, maar het betreft ook de priester met het meest indrukwekkende palmares op het terrein van onderwijsmanagement en bestuur en veel leidinggevende functies in organisaties die zich met wetenschappelijk onderwijs en onderzoek bezighouden. **Mgr. dr. P. Joseph M. van Gils** is de naam en aan zijn 'Werdegang' en loopbaan worden maar liefst drie pagina's gewijd in jaarboek 1953. Van Gils was eigenlijk geboortig van Waalwijk, maar kwam via het open internaat in 1883 als leerling op Rolduc terecht en later ook als leraar klassieke talen na zijn studie in Amsterdam en zijn promotie. In 1917 sloot hij zijn leraarschap af na zijn benoeming tot bisschoppelijk Inspecteur van het RK Bijzonder Lager Onderwijs. Toen begonnen zijn functies als onderwijsbestuurder op veel nivo's. Qua intensiteit en diversiteit lijkt de lijst van

bestuurlijke en controlerende bezigheden van Jos van Gils een beetje op die van Caspar Sprokel, die ik op 3 maart introduceerde als spreker over de verering van Sancta Lucia in Limburg. De onderscheidingen van Caspar waren een stuk minder hoog, dan die van Mgr. van Gils, maar met een Geheim Kamerheer van de Paus is het ook moeilijk concurreren: Je moet hem eerst zien te vinden. Het diamanten feestje voor Van Gils is in Roermond. Per slot van rekening is hij daar ere-kanunnik in het bisschoppelijk bestuur. Alleen Rolducs president gaat er heen namens Rolduc, de bofkont.

Vasten of geen Vasten: op St. Joep (donderdag 19 maart) zijn er sportieve ontmoetingen met "die van Bernardinus" van de minderbroeders in Heerlen. In tennis, voetbal en volleybal. De kroniek vermeldt geen resultaten! Nou dan kun je er gif op innemen dat de Rolduciens keer op keer dik hebben verloren. Anders wordt het altijd van de daken geschreeuwd.

Vrijdag 20 maart is de jaarlijkse dag van de priesterwijdingen in de kathedraal van Roermond. Ook hier geen cijfers: dat is een veeg teken. Na opnieuw twee zilveren priesterjubilea, compleet met gala-

concert van het MSO, is donderdag 26 maart een uiterst droevige dag.

Hartverscheurend

Jan Lotz van drie gym is in de nacht van woensdag op donderdag bij zijn ouders thuis in Geleen-Lutterade overleden. Na een uiterst pijnlijk ziekbed van maanden was hij niet meer te redden. In het jaarboek is een hartverscheurend In Memoriam opgenomen.

Zijn begrafenis valt precies in de week van de Paas-proefwerken/composities en daarom moet zijn klas op zondagmiddag 29 maart een proefwerk doen om de uitvaart te kunnen bijwonen op maandag 30 maart. Witte donderdag 2 april alweer geen fijn bericht: Herman Turlings, oud-vice-president van Rolduc en directeur van het Kleesj te Sittard, is in het ziekenhuis opgenomen. In ieder geval begint de Paasvacantie op Goede Vrijdag 3 april, na 's ochtends nog een proefwerk/compositie en in de middag de kruisweg en een lijdensmeditatie. De uitgebreide liturgie van de Goede Week zit de schooldiscipline en de hunkering naar vakantie weer behoorlijk in de weg. Op maandag 23 april, laat op de avond, is

iedereen weer terug. Er werden zoveel feesten gevierd op Rolduc, maar Koninginnedag kwam nooit met naam en toenaam in de kronieken/annalen terecht. Ook in 1953 niet, maar je leest wel bij maandag 30 april: "Na het souper maakt onze harmonie een muzikale rondgang over de cour. Zij spelen tot slot het Wilhelmus. Als er had gestaan "Zij speelt tot slot het Wilhelmus", was me dat liever geweest. De meimaand kent weer andere feesten: Elke dag een Marialof en op zondagavond een bezoek aan het Mariakapelletje in Chevremont. 4 mei is de dag van dodenherdenking: er is een herdenkingsplechtigheid in de kruisgang bij de namenlijst van gevallenen op marmer en daarvoor worden de ochtendlessen iets ingekort. Op dinsdag 5 mei, nu allerwegen bevrijdingsdag, is er een herdenkingsmis voor de overleden Jan Lotz. En dan is er de voetbalintercollegiale, die Rolduc op eigen terrein wint voor Weert, Sittard en Roermond. Een ware caleidoscoop aan evenementen.

En alweer een tragisch overlijden: Albert America uit Nuth, op Rolduc het gym gedaan van 1935 tot 1941, geen filosoof

en theoloog geworden, maar zenuwarts in Wassenaar. Hij heeft zijn proefschrift afgesloten en staat vlak voor zijn promotie. En dan komt hij op 30-jarige leeftijd om bij een verkeersongeluk zo onbegrijpelijk in de bloei van iemands leven. Dat was op zaterdag 9 mei. OP zondag 10 mei is er alweer jolijt in de grote eetzaal: de zesgymmers zwaaien af als 'tafeldienaren' en mogen een ererondje doen met hun serveerwagens op zwenkwielen. Volgens lange traditie neemt vijf gym het over. Op 11 mei beginnen de schriftelijke eindexamens. Dat is ook de dag van de Kruisprocessies in de week van Hemelvaart. Dit keer wordt er niet gebeden voor een goede oogst, maar voor goed afgelegde eindexamens. 13 mei richt zich het bidden per bedevaart op Maria van het Leenhofkapelletje in Schaesberg en de Hemelvaartsdag zelf op donderdag 14 mei staat helemaal in het teken van de Eeuwfeestviering. Dat gaat over het herstel van de bisdommen en het bisschoppelijk gezag in Nederland in 1853. En dat stelt meer voor dan een vrome wandeling in Zuid-Limburg. Er is een prachtige overzichtsexpositie in de kruisgangen met als titel: "Honderd jaar

Kerkenbouw en kerkelijke kunst in het bisdom Roermond." Het Rijke Roomsche Leven bloeit weer even op met een plechtige Hemelvaarthoogmis, opgedragen door de RK emancipator bij uitstek Mgr. Dr. P. van Gils. Hij krijgt een serenade gebracht op de cour na afloop en dan spreekt Mgr. dr. F. Feron in de aula over zijn ideaal van de nieuwe priester aan de hand van een overzicht van deugden. Al die voortreffelijke eigenschappen moeten de nieuwe priester helpen en sturen in zijn open contacten met de geëmancipeerde leek. In die tijd werd met deze termen over de priesterlijke taken en verwachtingen gesproken. Om het in onze taal van vandaag te zeggen: de lat moest zo hoog mogelijk komen te liggen. Samen met de expositie in de kruisgangen over kerkelijke kunst en architectuur was dit de regionale of lokale viering van "Honderd jaar Kromstaf", gecombineerd met het Hemelvaartsfeest. Het landelijke feest van de eeuw van de kromstaf vindt in Utrecht plaats. Enkele studenten en de leraar klassieke talen P. Everts, kennelijk voorspoedig genezen van zijn bijlslag, gaan erheen. Tja, de mooiste feesten zijn natuurlijk op Rolduc zelf.

En het allermooiste van dit schooljaar moet nog komen en het voorspel is al op dinsdag 19 mei: de avondstudie is naar de vrije woensdagmiddag verschoven, zodat na het dagelijkse Marialof tijd is voor de generale repetitie van de gymnastiekuitvoering en het defilé van woensdag 20 mei. Op die dag wordt het veertigjarig priesterjubileum van Rolducs president gevierd gecombineerd met het jaarlijkse presidentsfeest. Het wordt een knaller zowel binnen als buiten de kerk op de grote cour. De hoogmis is een parade van de priesterlijke top van het bisdom, met de bisschop zelf als assistent, terwijl veel monseigneurs in allerlei liturgische functies of gewoon als toeschouwers zich op het priesterkoor verdringen. Aan burgerlijke autoriteiten is ook geen gebrek: de gouverneur, de burgemeester en het complete gemeentebestuur van Kerkrade en een enkele oud-burgemeester. Zij zitten allemaal vooraan in de kerk, want rond het altaar op het priesterkoor is geen plek meer. Het defilé en de gymnastiek op de cour verloopt vlekkeloos dankzij het drillen van de gymnastiekleraar van Loo, alias de Knoebel. Het feestdiner begint

halverwege de middag en duurt met vele speeches en tafelredes, vaak vol humor, tot tegen de avond. Iedereen kan dan zitten uitbuiken bij het avondconcert van de Bergkapel van de Domaniale Mijn en dan is het toch echt wel mooi geweest.

Bromcursus

De rest van de meimaand en de juni-maand laten een mix van examens, eindexamens, korte verlofjes en uitstapjes om de stress te breken zien. De jour des jeux is op 23 juni. De gymnasiasten schieten dit jaar de vogel af: alle 31 kandidaten slagen voor hun eindexamen met slechts enkele voortgezette examens. Het gemakkelijkste examen is de zangproef van de St. Gregoriusvereniging voor superieure filosofen die naar het grootseminarie gaan. Zij moeten over enkele jaren een gezongen mis kunnen zingen. Onvoldoende ademsteun bij het zingen of gène leidt meestal tot te lage intonatie, waardoor je het predikaat 'brommer' oploopt. Daar weten ze in Roermond wel raad mee: vijf superieuren moeten in Roermond de brom-cursus of liever anti-bromcursus volgen. Enkele weken voor het eind van het schooljaar komt het bericht

dat Herman Turlings, die in 1946 als vice-president van Rolduc werd benoemd tot directeur van het Kleesj in Sittard, op 53-jarige leeftijd overleed. Zijn In Memoriam in het jaarboek schetst hen als een ernstige, vrome en toegewijde man.

Tussen 6 en 10 juli vallen de laatste overgangsexamens voor alle jongens. Op 12 juli doet het elftal van heel Rolduc nog mee aan een toernooi ten bate van de Maria Goretti-kerk in Kerkrade, een kerk voor een parochie die al snel slachtoffer werd van het priestertekort. Na het souper komt de uitspraak "geflatst of geslaagd" en als dan op maandag 13 juli de dankbare hoogmis is gezongen en de bollebozen hun boeken weer hebben, kan iedereen eindelijk Home, Heem, Heivesj, nao Hoes voor een heerlijke lange zomervakantie.

Laur Crouzen

